

NEJSME NIC, AVŠAK TĚŽKO ŘÍCT..
Josep Pla

NEJSME NIC, AVŠAK TĚŽKO ŘÍCT..

I přes jeho výšku a tělnatost neříkali panu Peremu Ametllerovi jinak než zdobně pane Peretko. To deminutivum mu zůstalo z mládí, a tak byl celý život panem Peretkou.

V okamžiku, kdy se chystám pustit do vyprávění tohoto skutečného příběhu, je pan Peretka, majitel dvou statků, domu v Torrelles a pozemků nezanedbatelného rozsahu, jež pronajímá, považován za bohatého muže. Za takového, o kterém se možná jako o bohatém muži mluví, ač jím není. V téhle zemi není nic relativnějšího než bohatství. Pro chudého člověka, doopravdy chudého, je bohatý každý, kdo na tom není stejně jako on. Pro skutečně bohatého, bohatého, jak se patří, není takový nikdo. Takoví lidé nahlížejí na bohatství ostatních s velkou dávkou šetrnosti a nádechem vybíravosti.

Díky svému postavení mohl pan Peretka hrát určitou roli. Oženil se tím neobyčejnějším způsobem a během deseti nebo dvanácti let přivedli se svou ženou na svět pět dětí: čtyři holky a jednoho kluka. Samozřejmě chtěli chlapce, kterého se jim nakonec dostalo. Paní, ve svatebním nádhernou a vzbuzující obdiv, čekal přirozený vývoj. Byla chvíle, kdy to vypadalo, že může stejně tak ztloustnout jako zhubnout. Nakonec to byla štíhlost, která vyhrála na plné čáře. Paní, jež za svobodna byla světlá, baculatá a vlasy měla dozlatova, ztmavla, zeštíhlela a vlasy se jí zbarvily do černa. Ztráta váhy proměnila její povahu, což nejspíš bylo velkým pozitivem pro rodinné zájmy pana Peretky. Kdyby měl žít s obtloustlou, nehybnou a netečnou ženou, musel by nejspíš jeden statek prodat. Jelikož mu však osud přihrál

hubenou, napjatou a činorodou, nemusel se obávat, neboť jeho žena za to uměla pěkně vzít.

Agilní člověk starající se o praktické věci koná zázraky téměř každý den. Se spíše drobnou rentou pana Peretky si vystačili manželé, jejich pět dětí, dvě neprovdané sestry paní Ametller a služka. Krásně si žilo celé tohle početné osazenstvo.

Když jsem pana Peretku poznal, nedělal ve skutečnosti nic. Vstával o půl jedenácté. Jakmile doobědval, vydával se do kavárny na partičku s kamarády. Ve tři hodiny, bylo-li hezké počasí, vyrážel posedět na sluníčku. Poblíž vesnice měl obrovský pozemek, o který se mu staral zahradník. V jeho horní části, kde byl terén svažité, stála vinice. Na první pohled to vypadalo, že o ni pečuje sám pan Peretka, avšak nebylo tomu tak: nikdy ho tam nikdo neviděl cokoli dělat, cokoli užitečného. Chodíval tam trávit čas, jednoduše proto, že se mu tam líbilo a bylo mu tam příjemně. Na pozemku se nacházel domek a kamenná lavička stojící v závětří. Sedával na ní a trávil tak dlouhé chvíle. Čas od času si tam četl noviny. Ani trochu neuznával čtení za umělého či prostě nedostatečného osvětlení. Noviny si čítal na přímém slunci a čerstvém vzduchu. Takovým způsobem se mu oči nikdy neunavily, ani mu nebylo třeba brýlí. Krom toho mu nedělalo žádnou starost, z jakého dne ty noviny jsou. Paní Ametller je používala pro ty nejnaléhavější rodinné potřeby. Neustále měla nedostatek papíru. Její muž tak četl jen ty noviny, které se mu podařilo zachránit před shořením nebo před nutností zabalit nějakou zásilku. Při západu slunce se pak vracel do vesnice, kde se na chvíli zastavil ve společenském klubu a tam počkal, než bude čas večeře. V zimě mu tam bývalo obzvlášť dobře, jelikož tam příjemně hřála kamna. V osm, když se blížil čas večeře, se vydával na cestu domů. Jeho příchod působil, snad pro jeho výšku a zavalitost, jako by se vracel z nějakého důležitého pořízení. V podstatě šlo o člověka, který, ačkoliv nikdy absolutně nic nedělal a neudělal, působil jako nenahraditelný a nanejvýš důležitý ve svém malém světě. Obvyční lidé jako

pan Peretka nikdy nepřekáží, a proto jsou považováni za nepostradatelné.

Obdivuhodně si žili pan Peretka se svojí paní. Ta měla vše pod palcem. On k tomu neměl jedinou výhradu. Nebyl typem člověka, který by míval námitky. To do jeho povahy nepatřilo. Očekávání jeho ženy se vždy přesně kryla s těmi, které měl její muž. Bylo to dokonalé manželství.

Často se některý z jeho přátel před ním vyjádřil způsobem, s nímž nemohl za žádných okolností souhlasit. A v ten moment se děla věc typická pro jeho povahu. Pan Peretka zformuloval jakousi námitku proti tomu, co mu právě řekli. Mávl rukou, jako by chtěl dát na srozuměnou, že jeho záměrem je vyvrátit to, co zrovna slyšel. Z tváře mu vyzářovalo viditelné úsilí vynakládané na vymýšlení nějakého argumentu. Někdy z něj ještě vyšlo několik nesouvisících slov... Ale prozíravě si dával čas na rozmyšlenou, až nakonec neřekl nic. Ti druzí se k rozhovoru vraceli... Pan Peretka zůstával na okamžik s pootevřenými ústy, a jakmile sám pro sebe konstatoval, že nemá co namítnout, dělal v následujícím pořadí tři věci: nejdřív pokrčil rameny, poté tělem zatlačil do opěrky židle, až nakonec zůstal sedět. Ne. Pan Peretka nebyl ani trochu typem člověka, který by míval námitky.

Vedle toho neměl žádný zlozvyk. Byl ve všem střídmý. Možná, že si jednou za čas zakouřil cigaretu... když mu ji někdo dal. Ale nebylo v tom ani trochu lakoty. Dělal to tak, protože cítil, že mu je lépe, když nekouří, než když kouří, a úplně instinktivně tak pečoval o své zdraví. Do udržování si dobrého nebo naopak nedobrého zdraví výrazně zasahuje prvek nevědomí. Usedlým nebo hýřivým se člověk rodí. A tak se ti, kteří věří, že se ti usedlí nebaví, naprosto mýlí.

Díky všem těmto ctnostem měl pan Peretka dokonale jasno v tom, co mu přísluší. Nikdy se nestal předsedou čehokoliv, ačkoliv byl místopředsedou vícero sdružení; nikdy nebyl zvolen tajemníkem, ač jeho zástupcem byl nespočetněkrát. Jednou se rozšířila novinka,

že bude jmenován obecním prokurátorem a udělali ho jeho náhradníkem. On uznával, že mu jsou tyto zastupující funkce šitá na míru. Tahle shoda okolností měla na svědomí zázrak: pan Peretka si žil v naprosté symbióze se životem v Torrelles. Ta vesnice mu byla šitá na míru. Měla tisíc dvě stě obyvatel. Nešlo už o rolnickou vísku. Vsi takového ražení s sebou nesou mnohé nepříjemnosti. Torrelles byla spíš takovým městečkem. V zásadě šlo o zemědělskou obec, ale přítomnost dvou textilních továren proměnila její vnitřní strukturu. V Torrelles bylo kino, společenský klub, hudební divadlo a donášková služba. Fungoval tam určitý společenský život. Nikdy nebyla nouze o lidi na partičku karet. Řezníci bourali každý den. Šest domů mělo samostatnou koupelnu a topení, ačkoliv je potřeba si objektivně přiznat, že se sotva kdy zažehávalo. U pana Peretky měli k dispozici tečnou vodu, umyvadlo a plechovou vanu, lehce vyšlou z módy. Ale topení, to neměl. I v tomhle byl pan Peretka někde mezi.

V Torrelles bylo panu Peretkovi nevídaně dobře. Jak už jsme řekli, do vesnice dokonale zapadal. Ačkoliv obvykle lidé všech společenských vrstev, kteří něco vlastní, netouží po ničem jiném, než se přestěhovat do většího města – o Barceloně ani nemluvě – pan Peretka by se z Torrelles neodstěhoval za nic na světě. Vše tu považoval za úžasné: ovoce, maso, ryby, ačkoliv těch se tam moc nedostávalo, vodu i víno. Tamní ovzduší pokládal za to nejvhodnější pro jeho plíce, naturel lidí za nejpřiměřenější jeho povaze. Obyvatelům své vesnice on rozuměl, aniž by bylo potřeba cokoli vyjasňovat. Ani trochu nebyl bláznem do lokálního patriotizmu. Stejně tak nebyl jedním z těch mnoha a mnoha lidí, podle nichž jsou všechny věci pocházející z obce, ve které žijí, těmi nejlepšími na světě, ať už se jedná o rajčata nebo brokolici, o místní spisovatele nebo vodu z místního pramene, o grilované sardinky nebo jehněčí na hrášku. Ne. Pan Peretka nebyl v ničem přepjatý. Pouze považoval Torrelles za opravdu dobré místo. „Je to tu malé,“ říkal, „ale je mi tu blaze.“

Ve skutečnosti ani nikdy neopustil zemi. Příležitostně a zřídka

kdý se vydával do Barcelony, nic víc. Jeho usedlost byla svéhlavá a záměrná. Když se vydával na cesty, nebylo mu nikde tak dobře jako v Torrelles. Jeho zvědavost byla jistě omezená, ale když prohlašoval, že mu nikde není tak dobře jako u něj ve vesnici, říkal to upřímně. Nevýbavoval si, že by byl někdy nemocný, pomineme-li nemoci v dětství, na které neměl žádné konkrétní vzpomínky. Nikdy nepocítoval jakoukoliv mrzutost, nikdy ho nic nebolelo: ani ústa, ani nos, ani oči, ani břicho, ani nohy. Jednou mu vyrostla drobná bradavice na levé líci a stejně tak, jak se mu tam objevila, tak také zmizela. Během jedné zimy lehce nastýdl, toť vše. Byl případem dokonalého přizpůsobení se určitému místu na zemském povrchu. Samozřejmě, že byl vnímavý ke všemu, co se kolem něj dělo, jak k věcem nešťastným, tak těm radostným, a někdy působil jako schopný pohotové reakce. Když však pomínu jeho obdivuhodnou fyzickou a morální vyrovnanost, domnívám se někdy, zda značná část jeho vnímavosti nebyla bezděčná.

To, co se teď pokusím vysvětlit, přímo souvisí s mojí právě vyjádřenou domněnkou.

Pan Peretka se přátelil s každým a dá se říci, že v Torrelles nebylo nikoho, kdo by jej neznal, avšak s jedním člověkem měl vztah opravdu důvěrný, a to s panem Rafelem. Byli kamarády od dětství, ale jejich životy vedly po jiných cestách. Pan Rafael se živil obchodem, získal i skromné jmění, až dal obchodování vale. Jenže v okamžiku, kdy šel do důchodu, udělal obvyklou chybu mnoha rentiérů: špatně si spočítal datum svého odchodu do penze, okolnosti zapříčinily snížení jeho finančních prostředků, a on tak žil s úzkostí, že mu nebudou stačit. Řečeno jedním slovem, žil neuspokojivě.

Potkávali se v kavárně. Každé odpoledne sedávali k partičce karet. Někdy ho pan Rafael doprovázel na vinici. Nevázaně se bavili o všem, co jim připadalo příhodné.

„Ty, Peretko,“ řekl mu jednoho dne pan Rafael, „ty jsi šťastný chlap.“

„Ale co to povídáš...“ odvětil mu v hlasitém, leč legračně působícím rozhořčení pan Peretka. „Proč to říkáš, že jsem šťastný chlap?“

„Není možné, abych to neviděl.“

„Ale doteď jsi nic neříkal...“

„Jsi člověk na svém místě a to mně dělá radost! Máš všechno, co chceš, a nic tě netrápí.“

„Jsem vyrovnaný člověk. To je pravda!“

„Vyrovnaný a šťastný. Vidím tě tak šťastného, až mě to děsí...“

„Co tě na tom děsí?“

„Naháníš mi strach, tak jako všichni, kteří se mají až příliš dobře...“

„Vysvětli mi to, no tak...“

„Co chceš, abych ti vysvětloval? Na něčem takovém není co vysvětlovat. Já to tak zkrátka cítím, chápeš? Jsi jedním z těch lidí, kteří jednoho dne třikrát kýchnou a odejdou na věčnost...“

„Ale, no tak, neříkej hlouposti...“

„To, co ti říkám, není žádná hloupost. Prostě se to lidem, kteří se mají tak dobře, kteří jsou tak šťastní jako ty, stává.“

„Poslyš, Rafaeli, to myslíš vážně nebo si děláš legraci?“

„Říkám to jednoduše proto, že jsem tvůj přítel. Jsi tak výjimečný případ a to, co jsem ti řekl, jde s takovými případy ruku v ruce, tudíž to je samotný strach, co za mě mluví.“

„Nikdy by mě nenapadlo, že se budeš zabírat něčím takovým. Koukám, že se z tebe stal prorok...“

Jelikož z posledních slov pana Peretky bylo patrné citové rozrušení, usoudil pan Rafael, že bude nejrozumnější nechat to být a změnit téma.

Věci by pravděpodobně zůstaly tak, jak byly, a obdivuhodná vyrovnanost pana Peretky by ten rozhovor z jeho paměti lehce vypustila, kdyby se po několika měsících nedostali k té samé konverzaci. A zajímavé na onom druhém rozhovoru bylo, že se během něho pan Rafael vyjádřil úplně stejným způsobem, jako během toho prvního.

„Jsi jedním z těch lidí,“ řekl pan Rafael, „kteří jsou doopravdy na svém místě, že jednoho dne třikrát kýchnes a odejdeš na věčnost...“

Když slyšel ta slova, přišel na pana Peretku pocit nelibosti, a jelikož mu takový pocit nebyl příliš vlastní, doléhal na něj dvojnásobně. On byl teď tím, kdo změnil téma.

Během následujících dnů přemítal o slovech svého přítele. Neměl žádný důvod si myslet, že pan Rafael je šprýmař. Považoval jej za velmi taktního, nemajícího v úmyslu si z něj střílet. Zejména si nedokázal představit, že by ho chtěl dostat, možná lehce neomaleně, do nepříjemné situace. Stejně tak nebylo myslitelné, že by pan Rafael byl závistivý nebo pomstychtivý. Ne. V žádném případě. Nespočetněkrát mu již dokázal, že je mu znamenitým přítelem. „Co tím chce pan Rafael říct, těmi svými třemi kýchnutími?“ uvažoval pan Peretka. „Je jasné, že tahle tři kýchnutí jsou míněna obrazně,“ říkal si. „V tomhle případě tím je míněno, že lidé jako já jsme natolik zdraví, až nás může snadno rozložit nějaká netušená drobnost... Ale to je přece příliš prostá poznámka!“ dodal k tomu. „To ví každý, všichni to mají neustále na očích... Děje se to neustále.“ A na závěr konstatoval, že se slova pana Rafaela zdají být tak očividná, že nestojí za to se už o nich dále bavit.

Abychom byli objektivní, musíme říci, že logika těchto argumentů nebyla dostatečně silná na to, aby definitivně vymazala z jeho mysli do očí bijící proroctví oněch kýchnutí. Čas od času na ně myslel – v těch nejméně představitelných chvílích. Slyšel zvonit umíráček a přemýšlel nad těmi kýchnutími. Když v klubu zaslechl zprávu o tom, že ten či onen churavějí, kýchnutí mu znovu přišla na mysl. Zahlédl probíhající pohřeb a dostavil se ten samý efekt. Samozřejmě, o nic nešlo, o pouhé shody okolností. Ale bylo jasné, že se mu to proroctví zaseklo v hlavě. Šlo tak trochu o řeřavé uhlíky zasypané popelem. Člověk odhrnul popel a pod ním se nečekaně objevila živoucí záře.

Roku 1919 se rozšířila chřipka, a to zhoubná. Jednou z věcí, které způsobila, bylo výrazné zvýšení cen kuřat a slepic. Zotavujícím se

zejména v Barceloně dávaly hrnky slepičího vývaru a drůbež se tak farmářům doslova rvala z rukou. Trh v Torrelles se stal památným. Jedním z lidí, kteří nejvíce profitovali z nečekaného zdražování, byl pan Peretka nebo chcete-li, ale vyjde to nastejno, jeho žena. Šlo o náhodu, že zrovna paní Ametller donesla na tržiště plné nakažených důležitý kontingent, kolem dvaceti párů starých slepic.

Před večeří se pan Peretka a pan Rafael potkali v klubu.

„Prodali jste ty slepice dobře?“ zeptal se druhý z nich.

„Ano, báječně. Byl to povedený kšeftík.“

„Ty máš ale štěstí! Jsi vzácný případ! Čím dál víc jsem si jistý, že u vás doma není nikdo nemocný...“

„To jsi uhodl. Zrovna teď jsme u nás, díkybohu, všichni v pořádku.“

„Všichni jste v pořádku a slepice stojí majlant... Co víc chceš? Je to zázrak.“

„Nepřeháněj! Tak či onak, zdá se mi, že nejde o tak výjimečný případ.“

„Ano, Peretko, ano. Ty jsi výjimečný případ. Už jsem ti to říkal několikrát a teď to opakuju. To proto z tebe mám takový strach. Vidím tě takového kulařoučkého a dobře stavěného, jak jednoho dne třikrát kýchneš a nás to úplně odrovná.“

„No tak, chlape, jdi ty,“ řekl na to pan Peretka a úsečně mávl rukou, jako by chtěl od sebe odehnat něco obtěžujícího, třebaže neviditelného.

Navíc ve chvíli, když ta slova vyřkl, jeho obličej rázem zbledl. Pan Rafael to zpozoroval a pocítil, že by měl mluvit o něčem jiném. Během všech těch let neviděl ani jednou svého přítele, aby kvůli něčemu takto zesinal.

Třetí z rozhovorů měl silnější účinky než ty předchozí. A znovu, tak jako v těch předešlých, totožná narážka na tři kýchnutí. Ta začínala dostávat v myšli pana Peretky groteskní, humornou a úzkostlivou podobu zároveň. Stejně jako na začátku přemítal, jestli ta

kýchnutí jsou symbolická, či naopak, jestli pan Rafael naráží na kýchnutí konkrétní a skutečná. S touhle pohnutkou se přehraboval v záhybech své paměti, aby získal jasnou představu, jak se jeho osobně týkají tyhle výstřely z nosu a úst. To zapátrání mu dalo pochopit, že vskutku nebyl člověkem, který by měl kýchat. Je doslova nemožné mít jasno o každém kýchnutí, které člověka v životě potká. Pan Peretka někdy kýchnul, a to celkem vzácně. Avšak nemohl si přesně vybavit, že by někdy kýchnul třikrát za sebou. Na každý pád si ohledně toho nepamatoval cokoliv konkrétního. Vždycky se cítil tak dobře, vskutku dobře! Jeho zdraví se jevilo tak vyvážené a báječné! Ne. Nebyl ani trochu kýchajícím mužem, tak jako nebyl mužem jevícím známky abnormality a chorobnosti. Vše mu fungovalo, a to na výbornou. Jeho téměř úplně chybějící paměť ukazovala, jak moc normální byl až na nějaké maličkosti jeho život. Avšak byly to právě tyhle chybějící vzpomínky, co zapříčiňovalo, že vnímal působení onoho proctví tak nehorázně, obsesivně a úzkostlivě.

Abychom to zkrátili, povězte, že se pan Peretka nacházel na vinici, jak už tolikrát během odpoledne. Byl jeden z posledních zářijových dní. Počasí bylo zamračené, větrné, vlhké a pošmourné. Během roku se objevují dva vzrušující dny: jeden zimní, kdy člověk intuitivně cítí, že nastávají dobré časy, a jeden v létě, kdy stejným způsobem cítí, že přichází ty špatné. Onen druhý či třetí týden v září přišel den, který máme na mysli. Právě se stmívalo a pan Peretka se zrovna chystal na zpáteční cestu do vesnice, když najednou pocítil lehké zamrazení v zádech. Potom měl pocit, jako by ho něco šimralo v nose. Rychle si z kapsy vytáhl kapesník a přiložil jej na obličej. Nemohl to stihnout. Kýchnul a v hlavě jako by mu zarachotilo. Potom kýchnul podruhé a znepokojení v něm ožilo. Kapesníkem se snažil zakrýt nosní dírký. Nebylo mu to nic platné. Třetí kýchnutí přišlo přímo a bez otálení...

Pan Peretka zůstal dočista ohromený. Dlouhou chvíli zůstával napřímený, ačkoliv znatelně zemdlený. Jeho obličej se dostalo

hloubavého vzezření a hlava se mu naklonila. Ramena mu znatelně poklesla. Působil jako depresivní muž. Posadil se na zem vedle jednoho z keřů. Vinná réva byla zrovna v nejbujnějším okamžiku celého ročního cyklu. Její listy byly velké a zelené. Čím dál vylekanější zůstal dlouho nehybně sedět na zemi. Potom snad pocítil potřebu se schovat, jelikož učinil zvláštní pohyb, postavil se na všechny čtyři a téměř se dovedl k jednomu z keřů, pod nějž se schoulil. Věci, které mohou lidskou bytost napadnout udělat v určitých chvílích života, kdy se nikdo nekouká, jsou bizarní a nepopsatelné.

V rodině nastala chvíle překvapení, když si v čase večeře všimli, že nepřichází. Bylo to tak podivné, až si z toho nic nedělali a do jídla se pustili bez pana Peretky, což se dosud v této rodině takto bezdůvodně nestalo. Povečeřeli v tichosti, ale ve chvíli, kdy na stůl dorazil moučník, se jejich podiv nad celou situací začal projevovat výraznou nervozitou. Nejstarší dceru poslali do klubu, odkud se vrátila se zprávou, že tam tatínka neviděli. Paní Ametler v určitou chvíli napadlo, že by o tom měli spravit civilní stráž. Zburcovali sousedy, z nichž jeden, který byl z těch mála, co si udržovali jasnou mysl, navrhl, aby nejdříve pátrali na vinici. Vydalo se tam několik lidí, a když došli na pozemek, připojil se k nim i zahradník. Volali, a nikdo nereagoval. Celé to tam zevrubně prohledali, až jej nakonec našli skrčeného pod keřem. Vyslyšali ho, a neřekl ani slovo. Rozžehli lampu a uviděli, jak moc je bledý a odrovnaný. Dali mu ruku na čelo, stále byl teplý. Zahradník se kvapem vydal pro nosítka, na která naložili pana Peretku. Uvážili, že bude nutné dopravit jej domů. Nosítka se dala do pohybu naložená zavalitým panem Peretkou přikrytým dekou, kterou zahradník rychle obstaral. Nesl ho zahradník se svým klukem. Pár kroků za nimi – noc byla temná a poprchávalo – následovala skupina lidí, manželčiny příbuzných, sousedů atd.

Když došli do vesnice na místo nazývajícím se přesně Čtvero cest, zeptal se zahradníkův syn svého otce, kudy by měli jít, aby došli k panu Peretkovi domů.

„Chcete jít spodem nebo horem?“ řekl.

Zahradník zůstal na okamžik zaražený. Mezitím se však stalo něco naprosto nečekaného. Pan Peretka odhrnul deku, která mu zakrývala obličej a tím úplně nejobyčejnějším tónem hlasu řekl:

„Vezměte to horem. Tamtudy chodím vždycky.“

Zahradník a jeho syn se na sebe podívali v naprostém úžasu. Chvilí se zdálo, jako by je ta odpověď pobouřila. Ve skutečnosti byli všichni, kteří se vraceli z vinice, přesvědčení, že je pan Peretka mrtvý nebo mu k tomu moc nechybí. Jeho švagrové už ho oplakávaly. Sousedé kráčeli zničení, s hlavami svěšenými. Když zahradník se synem zaslechli ta slova, měli jen kousek k tomu, aby propukli v hlasitý a mohutný smích.

Znovu se dali do chůze, a když došli ke dveřím domu pana Peretky, lidé se lítostivě naklonili nad lože neštěstí. Když už hrozilo, že bude nutné odnést pana Peretku do postele jen v náručí, nastal podle zahradníka čas vyjasnit situaci. Stáhl dolů deku, která mu zakrývala obličej, což přimělo ostatní se zvědavě naklonit dopředu. Pan Peretka ležel s očima zavřenýma, bledý, nehybný, jako by spal. Zahradník k němu přistoupil a povídá:

„Dobrá, pane Peretko, tak na čem jsme? Jste mrtvý, nebo živý?“

„Těžko říct...“ odpověděl mu slabým hlasem pan Peretka.

Po takové odpovědi nezbývalo nic jiného než donést ho do postele, což zvládli s vypětím všech sil zahradník, jeho syn a některá z dalších postav přítomných na scéně.

Tak či onak, ta odpověď způsobila všem velkou úlevu.